★ రాగోదయం ★

శ్రీమతి వి. ప్రభావతీదేవి.

వేసంగి సెలవుల్లో రాధాగోపాల్‌ల వివాహ తతంగం పూర్తి అయింది. రాధ తండ్రికీ గోపీ తండ్రికీ— అన్నదమ్ములకీ బావమరదులకీ ఉండే అనుబంధంకంటే అతి సన్నిహితమైన అనుబంధం ఉంది మొదటినుంచీ. ఆ రెండు కుటుంబాలమధ్యా ఉన్న అనుబంధమే ఒక విధంగా రాధా గోపాల్‌ల వివాహానికి కారణ మయిందని చెప్పాలి. రాధ చదువు పూర్తయి డిగ్రీ తీసుకోవటానికి ఇంకా ఒక సంవత్సరం వ్యవధి ఉందని, గోపీ ఒక్కడే ఉద్యోగరీత్యా పట్నం వెళ్ళిపోయాడు. అతను వెళ్ళికూడా కొన్ని నెలలు గడిచాయి ... అతను ప్రయాణ మయ్యేటప్పుడు రాధ అనుకుంది— వెళ్ళగానే క్షేమం తెలియజేస్తూ తనకి ఉత్తరం రాస్తాడని— అలా అనుకుంటూండగానే నెలలు గడిచిపోయాయి. కాని తన పేర ఉత్తరం మాత్రం రాలేదు.

రోజులు గడిచినకొద్దీ రాధలో చిత్రమైన మార్పేదో వస్తోంది.... తనకి తెలియకుండానే తన కాలంలో ఎక్కువభాగం గోపీని గురించిన ఆలోచనలకి వినియోగిస్తోంది. అతను పట్నంలో ఎలా ఉన్నాడో !.. ఏం చేస్తూఉంటాడో . అనుక్షణం గోపీని గురించే ఎడతెగని ఆలోచన. ఇదివరకు ఎన్నడూ అతన్ని గురించి ఇంతగా ఆలోచించలేదు. పైగా అతని పట్ల తను నిర్లక్ష్యం చూపిందికూడా. కాలేజీలో అతను తనకి ఒక సంవత్సరం సీనియర్. తోటి లేడీ స్టూడెంట్స్ అంతా అతన్ని మెచ్చుకుంటున్నా తను అతని విషయంలో ఏమాత్రమూ ఆసక్తి చూపలేదు. అతని అభివృద్ధిపట్ల ఎప్పుడూ తనకి ఉదాసీనతే క్లాసులో అన్ని సబ్జక్ట్సులోను అతనే ఫస్టుమార్కు కొట్టేసినా స్పోర్ట్సులో కాలేజీ మొత్తంమీద ఛాంపియన్‌షిప్ అతనికే లభించినా, మంచి క్రికెట్ ప్లేయర్ అని సర్టిఫికెట్లు సంపాదించినా తనకి అవేవీ మెచ్చుకోతగ్గవిగా కనిపించలేదు ఆరోజుల్లో. అవును— తనెందుకు మెచ్చుకోవాలి— తను మాత్రం ఏవిషయంలో అతనికి తీసిపోయింది— తన క్లాసులో తనూ బ్రిలియంట్‌గా ఉండేది. బాట్‌మింటన్‌లో తనూ లీడరుగాఉండి తన జట్టుని గెలిపించింది. ఆ ఊళ్ళో కాలేజీలన్నిటికి జరిగిన సంగీతపు పోటీలో తనకే ఫస్టు ప్రైజు వచ్చింది— ఒక్కనాడయినా అతను తనని మెచ్చుకున్నాడా— లెక్చరర్లు స్టూడెంట్స్ అందరూ తనని పొగిడేవారు. మరీ ఆ సంగీతపు పోటీలో గెలిచినందుకు కాలేజీ పరువు నిలబెట్టావని ప్రిన్సిపాలుకూడా ఎంతో అభినందించాడు. అప్పుడుకూడా గోపీ చలించలేదు. అందువల్ల తనూ అతనిపట్ల నిర్లక్ష్యం చూపింది. అతను తన యింటికి వచ్చినా తను వాళ్ళ యింటికి వెళ్ళినా అతనితో ముక్తసరిగా మూడు మాటలు మాట్లాడేది. ఇప్పుడు అతన్ని గురించి తను ఎందుకు ఇంతగా ఆలోచిస్తోంది. పట్నంలో ఆతను ఎలా ఉంటే తనకేం. తనకి చదువు ముఖ్యం. తల్లిదండ్రుల కోరిక ప్రకారం పెళ్ళి మాత్రం అయిపోయింది. అంతే. అంతమాత్రంచేత ఇక్కడ కాలేజీలో తన చదువు తన యాక్టివిటీస్ అన్నీ అశ్రద్ధచేస్తే ఎలాగ.... కాని ఎందుకో మనస్సు దేనిమీదా లగ్నం చెయ్యలేకుండా ఉంది. ఇదివరకు చదువుమీద ఉన్న ఉత్సాహంకూడా ఇప్పుడు లేదు. ఏపోటీలోనూ పాల్గొనటానికి ప్రక్కనప్రోత్సాహమేదీలేదు ఇదివరకంటే గోపీమీద కసికొద్దీ గర్వంకొద్దీ ప్రతిరంగంలోనూ దూకి పట్టుదలతో తనూ విజయం సాధించేది. ఇప్పుడు అన్నిట్లోనూ తను వెనకపడుతోంది తనకే తెలియని లోటేదో క్రమంగా తన విద్యార్థి జీవితాన్ని ఆక్రమించేసింది... ఇంట్లో ఉన్నప్పుడూ అలాగే ఉంది. కాలేజీలో ఉన్నన్నాళ్ళూ సరే—— పంతంకొద్దీ ఇద్దరూ సన్నిహితులు కాలేకపోయారు. ఇప్పుడు పెళ్ళిచేసుకుని వెంటనే తను దూరానికి వెళ్ళిపోయాడుకదా— ఉత్తరమయినా వ్రాయటం అతని విధ్యుక్తధర్మంకాదా !— పోనీ అతనికి లేని

ఆవేదన తనకెందుకు? —అలా అనిపించటంలేదే తనకి. తన ఆలోచనలన్నీ అతని చుట్టూరా తిరుగుతున్నాయి. ఎందువల్ల? పెళ్ళి అయిందే చాలునని అతని మీద తను అధికారం చలాయించటానికి ప్రయత్నిస్తోందా? అవును. నిజమే. ఇప్పుడు ఆ అదికారం తనకి వచ్చింది. తను ఆ అధికారాన్ని ఎందుకు ఉపయోగించుకోకూడదూ ... పోనీ తనే ముందు ఉత్తరంవ్రాసి చూస్తే!.... సమాధానం రాకపోతే అప్పుడు ఆలోచిద్దాం .. ఉత్తరం వ్రాసింది రాధ. సమాధానంకూడా త్వరలోనే వచ్చేసింది. రాధ సంతోషానికి అంతులేదు. ఇంతకూ అతను ఉత్తరం రాసినందుకుకాదు అ సంతోషం— తను గోపీని ఓడిం చానని. అతనిలో కదలిక కలిగించానని.

కొన్ని నెలలపాటు ఇద్దరిమధ్యా ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు సవ్యంగానే నడిచాయి. తరవాత ఒకసారి గోపీ ఉత్తరం మామూలుకంటె ఆలస్యంగా వచ్చింది. ఆలస్యానికి సంజాయిషి అడుగుతూ వెంటనే ఉత్తరం ఉరికించింది రాధ. అతను సమాధానం వ్రాశాడు- "తనమిత్రులు కొందరూ, తన ఆఫీసులో సత్యవతిగారూ, తనూ-అంతా కలిసి ఎక్స్కర్షన్‌కి వెళ్ళామనీ. తిరిగి వచ్చేసరికి ఆరోగ్యం కొద్దిగా దెబ్బతిందనీ, పాపం! సత్యవతిగారే చాలా సహాయం చేశారనీ- ఇప్పుడు మళ్ళీ అంతా కుదుట పడిం దనీ— ఆ ఉత్తర సారాంశం. అది చూసి రాధ మనస్సు అవమానంతో, దుఃఖంతో కుంగిపోయింది. గుండె దహించుకుపోయింది— తన తూణీరంలోంచి ఒక బాణం తీసి వెంటనే విసిరింది—

మిస్టర్ గోపాల్

నమస్తే.

నేను నీకు ఇంతవరకు రాసిన ఉత్తరాలన్నీ వెంటనే తిరుగు టపాలో నాకు పంపించు. నాకు అవి వెంటనే కావాలి. తప్పకుండా పంపించు.

ఇట్లు

రాధ.

అని వెంటనే గోపీకి ఒక 'కార్డు' రాసింది. ఆ 'కార్డు' చూసి నిర్విణ్ణుడయిపోయాడు గోపీ.... రాధ తనకి 'కార్డు' రాయటం ఏమిటి! అదీకాక ఉత్తరంలో ఎప్పుడూ 'ప్రియ గోపీ!' అని గోముగా పిలిచేరాధ 'మిస్టర్ గోపాల్!' అని హుంకరించింది. పైగా నమస్తేట నమస్తే— రాధ దగ్గరనుంచి తనకి నమస్కారాలా కావాలి! ఈమధ్యనే మనిషి కొంచెం దారినపడిందని సంతోషిం చాడు ... మళ్ళీ ఎందుకో ఈ కోపం! కారణమయినా రాయదు మహారాణీ... ఎప్పుడూ ఎనిమిది పేజీలకి తక్కువకాకుండా ఉత్తరం రాసే రాధకి మూడు కాన్ల కార్డు కూడా ఎక్కువయింది. ఆవిడ కోపకారణమేమిటో అర్థంకాలేదు తనకి— అంత మాత్రాన తను ఉత్తరాలూ పంపించలేను. తను మాత్రం తీసిపోయాడా? లేకపోతే ఎప్పుడూ ఒకటే పద్ధతా? ఎల్లప్పుడూ తనదే పైచెయ్యి అంటుంది. కాలేజీలో ఉండగానూ ఇలాగే ఏడిపించింది. ఆరోజుల్లో రాధ వల్ల తను పడిన క్షోభ ఆభగవంతుడికి తెలియాలి! కానరాకుండా తనని ఎంత హింసించింది. తనని గురించి ఆమె మనస్సులో ఉద్దేశమేమిటోకూడా పైకి తెలియనిచ్చేదికాదు. ఎప్పుడూ ఒకటే మౌనం. ఉడుకుమోతు తనం, పెంకెతనం. కాలేజీలో అందరినీ తను మెప్పించగలిగాడుగాని ఈ ఒక్క స్త్రీహృదయాన్ని కదిలించలేకపోయాడు. తనని గురించి ఆవిడ తనతో చెప్పలేకపోవచ్చు- పోనీ- ఇతరుల దగ్గరయినా తనపేరు ఉచ్చరించటం ఆవిడకి నామోషీ. —అది సిగ్గో, భయమో, ఔదాసీన్యమో తెలియదు....ఇవన్నీ ఎవరికి చెప్పుకోపటం! ఎలా చెప్పుకోవటం!.... రాధని గురించి తనకి తనే చెప్పుకోవలసింది ఎంతో ఉంది... ఏనాటి నుంచో ఈ 'రాధ' తన గుండెల్లో మెసులుతోంది! అవన్నీ చెప్పటానికి సరి అయిన మాటలే లేవు... రాధకి తనమీద ఇప్పటికైనా జాలి కలగలేదు. ఇంకా దూర దూరంగా ఉండి బాధ పెడుతోంది. ఏడిపిస్తోంది. అంతే.

ఈవిధంగా ఉత్తరాలద్వారా ఇద్దరి మధ్యా చిన్న ప్రణయకలహం ప్రారంభమయింది. అదే చివరికి మహా ప్రళయకలహంగా మారింది. రోజులు గడిచినకొద్దీ గోపీకి పరిస్థితి అంతా అయోమయంగా ఉంది. ఏం చెయ్యటానికీ తోచదు. ఈ ఎడబాటు భరించటం ఇద్దరికీ చేత కావటంలేదు బహుశా ఈ ఆందోళన కంతటికీ అదే కారణం కావచ్చు— అందుకే ఇద్దరి మధ్యా ఇంత గాలి దుమారం రేగుతోంది... దీనికి ఏదైనా మార్గాంతరం ఆలోచిస్తేగాని వీలులేదు. పోనీ తను వెళ్ళి ఒక్కసారి రాధని చూసి రాకూడదూ! అప్పటికి సరిగ్గా పరీక్షలు కూడా అయిపోతాయి... ఇంతలో రాధ దగ్గరనుంచి మళ్ళీ ఉత్తరం వచ్చింది— ఇకనైనా తన ఉత్తరాలు

పంపకపోతే భోజనం చెయ్యటం మానేస్తానని రాసింది. గోపీ ఇంక ఏమీ ఆలోచించలేకపోయాడు. ఇంకా ఆలస్యంచేసి ఆఅబలని బాధపెట్టటం అధర్మమనుకున్నాడు. ఆరాత్రి మెయిలుకే బయలుదేరాడు. ఊళ్ళో దిగి సరాసరి రాధగారింటికే వెళ్ళాడు... అత్త మామల కుశల ప్రశ్నలు తల్లిదండ్రుల యోగక్షేమ విచారణ క్రమం తప్పకుండా ఒకటి తరవాత ఒకటి అన్నీ సవ్యంగానే గడిచిపోయాయి. కాని రాధా దేవి సందర్శన భాగ్యమే తనకి కరువయింది. ...వచ్చింది అత్తవారింట్లో పనిమీద కనక ఆ రోజంతా అక్కడే ఉండిపోయాడు. రాధ ఒక్కసారి బయటికి వచ్చి తనని పలకరించనైనా పలకరించలేదు. అంత అపరాధం తనేం చేశాడు ? ఎప్పుడూ పెంకెతనమేనా ? అబ్బ ! ఈ స్త్రీజాతి ! — అందరు స్త్రీల సంగతి తన కెందుకు ? ఈ ఒక్క వ్యక్తి తనని మొదటినుంచీ ఇలాగే ఏడిపిస్తోంది. — నారీ హృదయమే అంత... వాళ్ళ మనస్సులు ఎంత సున్నితమైనవో అంత కఠినమైనవి కూడాను... ఈవిడ హృదయంలో కఠినత్వం పాలే తనకి ఎక్కువ ఛవి చూపించింది. అసలు సున్నితత్వం ఉందో లేదో— ఉండకపోతే తనకి రాధని గురించి ఇంత ఆవేదన దేనికి !

◆ ◆ ◆

సాయంకాలం పెరట్లో మల్లె పందిరి దగ్గర పూలు కోస్తూ గోపీకి ఒంటరిగా దొరికింది రాధ. ఉదయం నుంచే ఈ తరుణం కోసమే వేచి ఉన్న గోపీ చివాలున కుర్చీలోంచి లేచి నిశ్శబ్దంగా రాధని సమీపించాడు.

"రాధా !" ఉత్సాహంగా పలకరించాడు. రాధ పలక లేదు. తనవేపయినా తిరిగి చూడలేదు. తను అక్కడికి వస్తాడని ఆమెకి ముందే తెలుసుకాబోలు. అందుకే పరాకు నటిస్తోంది. అబ్బ ! ఎంతనిర్లక్ష్యం ! అక్కడికీ తను సహనం తెచ్చిపెట్టుకున్నాడు.

"రాధా !" మరింత చేరువగా వెళ్ళి మనసారా పిలిచాడు. ఈసారి సమాధానం వచ్చింది, కాని అది నిజానికి సమాధానంకాదు- ప్రశ్న !

"నా ఉత్తరాలేవీ ?"

"నేనే వచ్చానుగా ! ఇంకా నీకు ఉత్తరాలెందుకు ?"

"నాకు అవి కావాలన్నానుగా- ఎందుకివ్వకూడదూ ?"

"ఒరి ఉడుకుమోతుపిల్లవి రాధా ! ఎన్నాళ్ళు గడిచినా పెంకెతనం పోలేదు."

"అందుకే తమరు సంపాదించుకున్నారుగా పట్నంలో ఒక సరసురాలయిన సత్యభామాదేవిగార్ని - ఇహ రాధ తోనూ, రాధ ఉత్తరాలతో ను తమరికేం పని ?— అందుకే నా ఉత్తరాలు నాకు ఇచ్చెయ్యమన్నాను."

"ఓహో !.... అదా నీకోపకారణం ! చెప్పవేం రాణీ !" అంటూ రాధని దగ్గరకి తీసుకోబోయాడు గోపీ. అతన్ని విదిలించుకుని దూరంగా నిలుచుని అన్నది రాధ-

"నా మొహంలా ఉంది ! ఏమిటా సమాధానం ?"

"అవును. నామాటలెప్పుడూ నీ మొహంలాగే ఉంటాయి— అంటే— అంత అందంగా చిలిపిగా ముద్దులు మూటకడుతూ ఉంటాయన్నమాట. అవునా రాధా ?" అంటూ రాధ ముఖాన్ని రెండు చేతులతోనూ పట్టుకుని కళ్ళల్లోకి చిలిపిగా చూశాడు. కాని రాధ కోపం చల్లార లేదు. అతన్ని దూరంగా తోసేసింది.

"ఏమిటి రాధా ఈ అధర్మ యుద్ధం ?.... నేరం చిన్న దయినా ఇంత పెద్ద శిక్ష విధించటం నీకు తగునా రాధా దేవీ !" బుజ్జగించి అడిగాడు గోపీ. ఉహుఁ ! రాధగుండె కరగలేదు.

"కలతపీడు చెలియ ! నీవలపుదక్క వేరుతెలియ !

రాధికాప్రియుండె, యీ మాధవుడని విశ్వమెరుగు !"

అని కూని రాగం తీస్తూ ఆ చిన్ని గడ్డం పుణికి బ్రతిమాలాడు గోపీ. ఊహుఁ ! రాధ పూర్తిగా మౌనంతాల్చింది. ఇదంతా తనకేమీ పట్టనట్టు మరొక వేపుకి తిరిగి పూలు కోస్తోంది. గోపీకి ఆ ప్రవర్తన మరింత దుస్సహంగా ఉంది- ఇక జాలి తలిస్తే లాభం లేదనుకున్నాడు. రాధని మొదటినుంచీ అదుపులో పెట్టకపోవటం తనదే పొరపాటనుకున్నాడు ఆడదానికి అంత అహంకారం కూడదను కున్నాడు— అంతే- సహనాన్ని కోల్పోయాడు. దగ్గరగా వెళ్ళి రాధ చేతిలో ఉన్న పూల పళ్ళెం పందిరిమీదికి విసిరేసి రాధని బలాత్కారంగా తన కౌగిట్లో బంధించేశాడు....

"రాధా !"

"గోపీ !" అప్రయత్నంగా పిలిచింది రాధ కంఠం.

రా గో ద య ం

రాధ హృదయంలో అనురాగం అవధులు దాటి ప్రవహించింది.

"గోపీ!.... ఇంకెప్పుడూ నన్ను విడిచి దూరంగా వెళ్ళిపోకు గోపీ!"

"రాధా! నీకు నాపట్ల అంత అనురాగం ఉందారాధా!"

"అవును గోపీ!.... నువ్వులేని నా జీవితం చిన్నబోయింది గోపీ!— ఇన్నాళ్ళూ అదేమిటో నాకు తెలియలేదు— ఇంకెప్పుడూ నన్ను విడిచి అలా దూరంగా వెళ్ళిపోకేం!"

"లేదు రాధా.... నిన్ను విడిచి నేనుమాత్రం ఉండగలనా!.... నువ్వులేని నా జీవితమూ శూన్యమే రాధా!"

"గోపీ!"

"రాధా!"

గోపీని ఏదో అడగాలనే అనుకుంది రాధ. - కాని మాటలు పెగిలిరావటంలేదు ..గోపీమీద కోపం తెచ్చుకోవాలనే అనుకుంది — కాని తృటిలో అన్నీ మరిచిపోయింది ...అసలు ఏం జరిగింది!— జరిగిందేమిటో తెలిసేసరికి గోపీ దూరంగా పడకకుర్చీలో కూర్చుని విజయగర్వంతో తనవేపుచూసి నవ్వుతున్నాడు రాధ సిగ్గుపడి తలవంచుకుంది - జరిగింది ఇది — మైమరపించి హాయినిచ్చిన తన గోపీ సాన్నిధ్యం ఉత్తరాల సంగతి మరిపించి తనని మాయలో పడేసింది - ఉత్తరాలేకాదు - ఆక్షణంలో తను ప్రపంచాన్నే మరిచిపోయింది....అతని కౌగిట్లో తనకి జన్మాంతరాల స్వప్నాలేవో జ్ఞాపకం వచ్చాయి. ఎన్ని జన్మల నోముల ఫలమో ఈ 'గోపీ!'- అనుకుంది. గోపీమీద తనకి ఉన్న ప్రేమని ప్రదర్శించటానికి ఇన్నాళ్ళూ తన గర్వం అడ్డువచ్చింది. అందుకే తను మానసికంగా అంత ఆందోళనా అనుభవించింది.... ఇప్పుడు ఆగర్వం అంతా మంచులా కరిగిపోయింది ... తన హృదయవీణా తంత్రుల్ని క్షణంలో ఒక్కసారి మీటి వదిలేశాడు గోపీ. ఇక ఆ తంత్రీనాదం, ఆస్పందన జీవితాంతం శాశ్వతంగా ఉండిపోతాయి. అంతే - తనలో ఇన్నాళ్ళూ తనకే తెలియకుండా ఉన్న వింతశక్తి ఏదో ఒక్కసారిగా ఈ మధురక్షణంలో మేలుకుంది. తను ఇన్నాళ్ళూ అనుభవించిన బాధే ఆశక్తేమో! ఆబాధలో ఎంత మాధుర్యం ఉంది! ఎంత తీయనిబాధ అది!— ఆబాధే అతన్ని తనకి చేరువగా తెచ్చింది. ఆబాధే తనని అతనికి లొంగిపోయేటట్లు చేసింది. ఆబాధే తనకి అతని మీద అధికారం ఉందని ఋజువుచేసింది, ఆబాధే అతన్ని తనముందు మోకరిల్లేటట్టు చేసింది — ఆబాధని అర్థంచేసుకుని, ఆప్రేమని అనుభవించినప్పుడు గానీ అందులో ఉండే మాధుర్యం తనకి అర్థంకాలేదు ...తనకి నిజంగా కావలసింది ఉత్తరాలు కాదనే సంగతి ఆక్షణం వరకు తెలియలేదు వెర్రిపిల్ల రాధకి....చివరికి గోపీ చేతిలో తనే ఓడిపోయింది!

పందిరిమీద మల్లెలన్నీ రాధని చూసి ఫక్కున నవ్వాయి పళ్ళెంలో చెదిరి ఉన్న పువ్వులు మాత్రం జాలిగా రాధ వైపు చూశాయి.